

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	20 Ionawr 2025
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Swyddog Cyswilt	Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael
Pwnc	Alldro Dros Dro 2024/25

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi diweddariad i'r Aelodau ar y rhagolwg gwariant cyfalaf a refeniw ar gyfer 2024/25, fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2024.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cafodd y gofyniad cyllideb net ei gymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024. Cadarnhaodd hyn ofyniad net o £48.322 miliwn i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol. Er mwyn capio gofyniad y gyllideb ar £48.322m, cymeradwyodd yr Awdurdod rai mesurau anghylchol, gan gynnwys defnyddio cronfeydd wrth gefn.
- 3 Yn y flwyddyn gyfredol, mae cyllid o £0.227 miliwn wedi'i dderbyn gan yr awdurdodau lleol fel Grant SCAPE atodol, oherwydd cyllid rhannol drwy'r ardoll sydd wedi'i gynnwys yn y broses o bennu'r gyllideb ar gyfer 2024/25. Yn ogystal, mae grant o £0.208 miliwn gan Lywodraeth Cymru wedi'i dderbyn i gefnogi pwysau cyflogau yn ystod 2024/25.
- 4 Bellach rhagwelir y bydd y gwariant gwirioneddol yn £47.803m, sy'n cynnwys costau sy'n ymwneud ag amrywiol brosiectau, setliadau cyflog cenedlaethol a symud i gronfeydd wrth gefn.
- 5 Cymeradwyodd yr Awdurdod gyllideb gyfalaf 2024/25, sef £5.676m, ar 22 Ionawr 2024. Yn ogystal, mae cyllid treigl o £1.110m o flynyddoedd blaenorol. Mae llithro o ran cynlluniau yn y rhaglen gyfalaf, a rhagwelir y bydd gwariant yn £4.403m a gofyniad i dreiglo cyllid o £1.379m ymlaen.

ARGYMHELLION

6 Gofynnir i'r Aelodau:

- i) **nodi'r sefyllfa alldro refeniw a ragwelir a'r llithriad cyfalaf a ragwelir ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25, fel y nodir yn yr adroddiad;**
- ii) **nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r alldro dros dro a chydabod bod y ffigurau a ragwelir yn yr adroddiad hwn yn ddarbodus; a**
- iii) **nodi'r symud arfaethedig o £0.070m i gronfeydd wrth gefn ar gyfer llithriad ar wariant nad yw ar gyflogau sy'n ymwneud ag offer gweithredu.**

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

7 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried gan yr Aelodau o'r blaen.

CEFNDIR

- 8 Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw gytbwys a rhaid i'r Awdurdod llawn ei chymeradwyo. Cafodd y gyllideb derfynol ar gyfer 2024/25 ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024. Cadarnhaodd hyn ofyniad cyllideb refeniw net o £48.322 miliwn i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol.
- 9 Wrth bennu'r gyllideb, fe wnaeth yr Aelodau hefyd gymeradwyo ystod o fesurau anghylchol sy'n angenrheidiol i sicrhau cydbwysedd ariannol o fewn 2024/25, a oedd yn cynnwys defnyddio cronfeydd wrth gefn.
- 10 Cyflwynwyd y cynllun cyfalaf o £5.676m i'r gweithgor craffu ar y gyllideb Aelodau a chafodd ei gymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024. Cymeradwywyd y Strategaeth Gyfalaf ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2024 a Mawrth 2034 yn y Pwyllgor Archwilio ym mis Mawrth 2024 ac fe'i cadarnhawyd gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 15 Ebrill 2024.
- 11 Mae'r adroddiad monitro cyllideb hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa alldro gwariant refeniw a chyfalaf drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25.

GWYBODAETH

Y GYLLIDEB REFENIW

- 12 **Cyflog:** Costau gweithwyr yw dros 70% o'r gwariant gros, ac mae cyllideb staffio 2024/25 yn £35.430m, gan gynnwys y mesurau a gymerwyd wrth bennu'r gyllideb i gadw'r gwariant o fewn y ffigwr a gymeradwywyd. Fodd bynnag, nodwyd hefyd bryd hynny fod y trafodaethau cyflog cenedlaethol ar gyfer yr holl staff yn dal i fynd rhagddynt.

- 13 Roedd y broses o bennu'r gyllideb yn cynnwys rhagdybiaeth y byddai'r dyfarniadau cyflog ar gyfer 2024/25 i'r holl staff yn 4%. Canlyniad dyfarniad cyflog Ebrill 2024 ar gyfer staff llywodraeth leol oedd cynnydd o £1,290 ar bwyntiau cyflog 2 i 43 y Cyd-Gyngor Cenedlaethol (NJC), gan gynnwys y ddau bwynt hynny, a 2.5% ar bob pwynt cyflog uwchlaw 43.
- 14 Cafodd dyfarniad cyflog y diffoddwyr tân ei setlo ym mis Mai 2024 a chadarnhawyd bod 4% wedi'i dderbyn o 1 Gorffennaf 2024 ymlaen. Bydd newidiadau manwl i strwythur ffioedd cadw'r system dyletswydd ar alwad yn cael eu rhoi ar waith o 1 Ionawr 2025.
- 15 **Costau nad ydynt yn gyflogau:** Mae'r rhagolygon ar gyfer costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau yn cyfrif am gostau hysbys ac unrhyw ostyngiadau mewn gwariant. Fodd bynnag, mae ansicrwydd yn parhau oherwydd y rhagolygon economaidd cyffredinol a heriau'r gadwyn gyflenwi.
- 16 **Incwm:** Er bod y rhan fwyaf o'r gwariant yn cael ei ariannu o ardoll yr awdurdodau cyfansoddol, daw incwm gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau sy'n cael eu hariannu gan grantiau, yn ogystal ag addaliadau gan gyrff eraill mewn perthynas â'r defnydd o'n hadeiladau. Yn ogystal, mae'r Awdurdod wedi elwa yn sgil incwm ychwanegol o secondiadau a grant untro gan Lywodraeth Cymru i gefnogi chwyddiant cyflogau ar gyfer 2024/25 ac addysg ynghylch y cyfyngiadau cyflymder 20 milltir yr awr yng Nghymru.
- 17 **Cost refeniw cyfalaf:** Mae costau ariannu cyfalaf yn cynnwys costau benthyca a thaliadau refeniw ar gyfer defnyddio asedau cyfalaf. Rhagwelir y bydd tanwariant yn y gyllideb hon oherwydd yr oedi wrth gwblhau prosiectau cyfalaf.

RHAGOLWG ALLDRO REFENIW 2024/25

- 18 Ar y cam hwn o'r flwyddyn ariannol mae nifer o risgiau ac ansicrwydd yn parhau, a allai effeithio ar berfformiad ariannol yr Awdurdod. Rhagwelir y gallai'r alldro amrywio o bwynt adennill costau i danwariant o £1m cyn trosglwyddiadau i gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd. Fodd bynnag, yn seiliedig ar wariant y flwyddyn hyd yma, mae'r rhagolwg refeniw blwyddyn lawn mwyaf tebygol ar 31 Rhagfyr 2024 wedi'i nodi isod, ac mae'n dangos tanwariant o £0.519m.

	Cyllideb (£m)	Rhagolwg (£m)	Amrywiant (£m)	Amrywiant (%)
Gweithwyr	35.430	34.287	(1.142)	-3.22%
Eiddo	3.530	3.347	(0.183)	-5.19%
Cludiant	1.259	1.336	0.078	6.16%
Cyflenwadau	6.622	6.910	0.288	4.35%
Taliadau Trydydd Parti	0.363	0.399	0.036	10.02%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	2.989	2.989	0.000	0.00%
Incwm	(0.946)	(1.535)	(0.589)	62.26%
Defnyddio Cronfeydd wrth Gefn	(0.924)	0.070	0.994	-107.58%
Alldro a Ragolygir	48.322	47.803	(0.519)	-1.07%

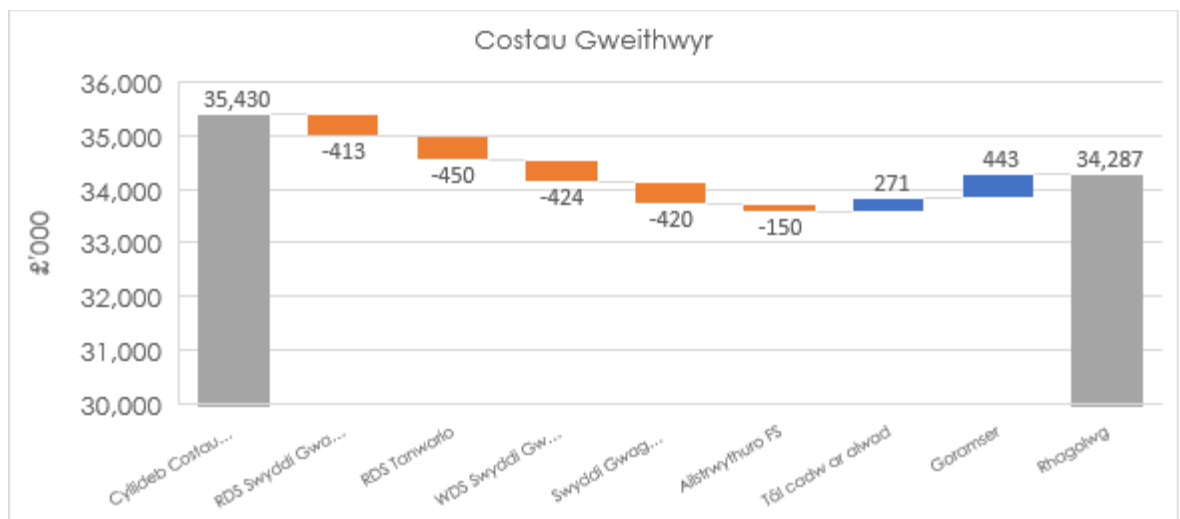
- 19 Mae ansicrwydd ynghylch costau Firelink, oherwydd her gyfreithiol genedlaethol barhaus. Os bydd yr her gyfreithiol yn cael ei dyfarnu o blaid y sector, bydd costau'r flwyddyn yn lleihau o £0.500m. Gan nad yw'n glir a fydd y mater hwn yn cael ei setlo cyn diwedd y flwyddyn, bydd cronfa wrth gefn wedi'i neilltuo yn cael ei sefydlu. Os bydd y mater yn cael ei setlo o blaid y sector, bydd y gronfa wrth gefn yn cael ei defnyddio i gefnogi costau gweithredu'r Rhwydwaith Gwasanaeth Brys newydd.

COSTAU GWEITHWYR

- 20 Mae costau cyflogeion yn rhan sylweddol o'r gyllideb (dros 72% o'r costau gros) ac yn cynnwys cyflogau, costau pensiwn, costau recriwtio a hyfforddi, a gwasanaethau ar gyfer cyflogeion, megis gwasanaethau iechyd galwedigaethol.
- 21 Mae camau'n parhau i gael eu cymryd i gynyddu nifer y diffoddwyr tân dyletswydd ar alwad, a hynny er mwyn mynd i'r afael â materion argaeledd ac i gynnal argaeledd. Ar adeg pennu'r gyllideb ar gyfer 2024/25 roedd 474 o bersonél y system dyletswydd ar alwad, a gwnaed darpariaeth bellach i gynyddu capasiti'r system dyletswydd ar alwad drwy gynydd o 30 ar gost o £0.413m. Roedd hyn yn adlewyrchu'r gwelliannau a wnaed yn ystod y blynyddoedd diwethaf i gynyddu capasiti'r system dyletswydd ar alwad a darparu'r cyflenwad y mae mawr ei angen. Fodd bynnag, fel y gwelir o'r tabl isod mae hyn wedi parhau i fod yn her sylweddol gyda'r niferoedd gwirioneddol yn gostwng yn is na'r gyllideb wreiddiol ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Yn ystod mis Medi 2024, yn dilyn recriwtio llwyddiannus, mae'n braf nodi bod y niferoedd wedi cynyddu, er bod tanwariant sylweddol yn y gyllideb lawn.

Dadansoddiad o'r system dyletswydd ar alwad	Cyllideb 2024/25	Ebrill-24	Gor-24	Medi-24	Rhag-24
Nifer	474	459	465	487	492
Cyfateb i 100%	378	365	367	385	386

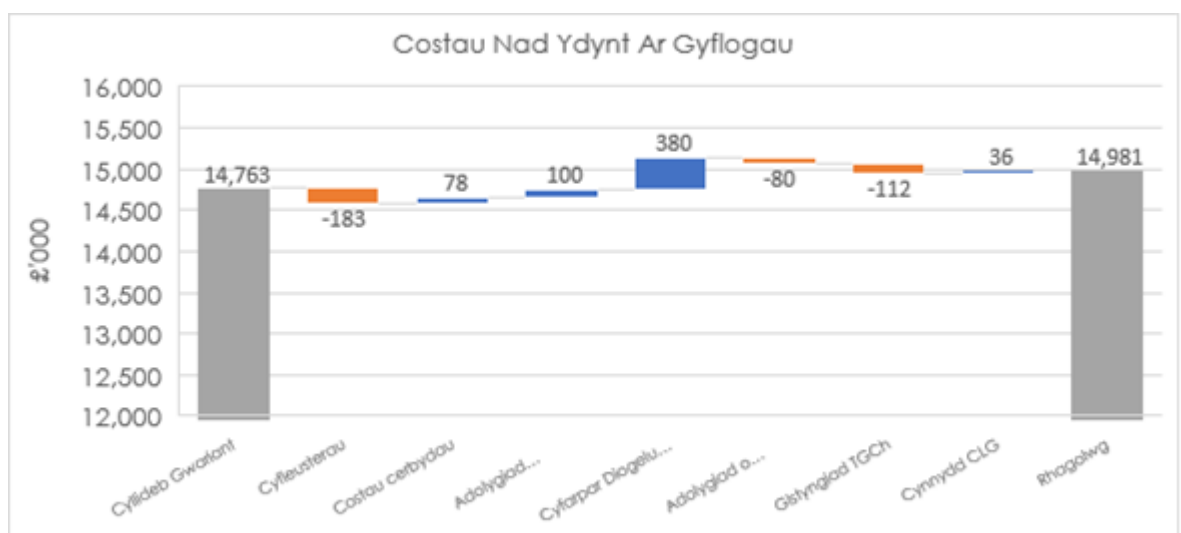
- 22 Mae'r tanwariant yng nghyllideb staff y system dyletswydd ar alwad yn adlewyrchu'r anawsterau recriwtio a chadw a'r amrywiadau yn y cyflog amrywiol, gan gynnwys ffioedd ymarferiadau, lwfansau hyfforddi a gweithgarwch.
- 23 O fewn y grŵp staff sy'n ymwneud â staff gweithredol amser cyflawn, bu nifer uwch na'r disgwyl o ymddeoliadau, gan arwain at swyddi gwag o fewn y gweithlu gweithredol. Cymerwyd mesurau recriwtio i fynd i'r afael â'r diffyg hwn, er y rhagwelir tanwariant. Fodd bynnag, oherwydd yr angen i gynnal capasiti gweithredol a darparu hyfforddiant, bu'n rhaid defnyddio goramser.
- 24 Mae'r anhawster i recriwtio i swyddi arbenigol o fewn yr adrannau corfforaethol wedi parhau yn ystod 2024/25 a rhagwelir tanwariant blwyddyn lawn.
- 25 Mae'r adolygiad a'r ailstrwythuro arfaethedig ar yr adran diogelwch tân wedi'i ohirio tan 2025/26 er mwyn galluogi asesu capasiti o fewn y criwiau gweithredol.
- 26 Y gwariant cyffredinol a ragwelir ar gyfer costau gweithwyr yw £34.287m, sef tanwariant o £1.142m, ac mae'r symudiadau allweddol wedi'u dadansoddi isod:

COSTAU NAD YDYNT YN GYFLOGAU

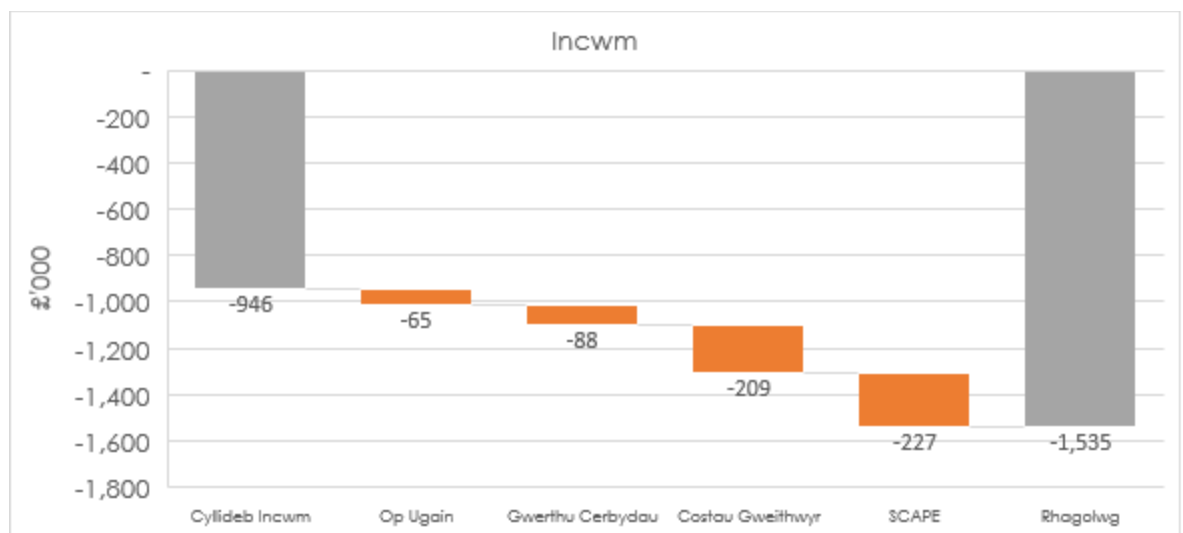
- 27 Rhagwelir y bydd Gorwariant o £0.218m yn y gyllideb nad yw'n ymwneud â chyflogau, sy'n cynnwys Adeiladau, Cyflenwadau Trafnidiaeth, Taliadau Trydydd Parti, a Chyllid Cyfalaf a Thaliadau.

- 28 Mae gwariant nad ydyw ar gyflogau yn cael ei adolygu'n barhaus gan ddeiliaid y gyllideb, a hynny er mwyn sicrhau bod y blaenamcanion yn parhau i fod yn rhesymol ac er mwyn rheoli costau na ellir eu hosgoi. Mae'r rhagolwg yn cynnwys costau ychwanegol ar gyfer treuliau cerbydau (£0.078m), Offer Gwarchod Personol o'r stoc (£0.380m), a chynnydd yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth (£0.036m), tra bod arbedion o'r adolygiad o gontractau yn dod i £0.080m.
- 29 Gwelir y gostyngiad mwyaf o ran costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau o fewn cyfleusterau, lle mae'r costau wedi gostwng £0.183m. Mae hyn oherwydd bod yr Awdurdod yn elwa o amodau marchnad ffafriol ac apeliadau llwyddiannus yn erbyn gwerthoedd ardrethol ar gyfer ardrethi annomestig cenedlaethol.
- 30 Mae'r costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau wedi gostwng £70k oherwydd y llithro o ran amnewid offer hydrolog Holmatro sy'n annhebygol o gael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn, symudwyd yr arian i'r cronfeydd wrth gefn i ariannu'r gwariant yn 2025/26.
- 31 Mae'r rhagolwg yn cynnwys arbedion un tro gan fod gwaith arfaethedig sy'n gysylltiedig â'r fflyd forol wedi'i ohirio tan y flwyddyn nesaf. Mae'r gostyngiadau yn y rhagolwg TGCh, gan gynnwys arbedion o £0.112m sy'n deillio o adnewyddu contractau, wedi galluogi i gostau o tua £0.100m, sy'n deillio o'r adolygiad allanol o'r diwylliant, gael eu talu o'r adnoddau ariannol presennol.
- 32 Mae'r gost a ragwelir ar gyfer cyllid cyfalaf yn cyd-fynd â'r gyllideb ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae rhywfaint o lithriad o fewn y cynllun cyfalaf a fydd yn effeithio ar sefyllfa'r alldro. Mae gwaith craffu parhaus ar y rhaglen gyfalaf ar waith, er mwyn sicrhau bod cynlluniau'n cael eu cwblhau o fewn yr amserlenni gofynnol.

INCWM

- 33 Yn ogystal â'r ardoll awdurdodau cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys incwm a ragwelir o ffioedd, taliadau a grantiau, sy'n ymwneud yn bennaf â'r ad-daliadau ar gyfer adeiladau a rennir ag endidau eraill a chytundebau lefel gwasanaeth gyda sefydliadau gwahanol.
- 34 Mae'r Awdurdod wedi derbyn incwm gan Lywodraeth Cymru i gefnogi'r ddarpariaeth addysg i yrwyr sy'n mynd y tu hwnt i'r terfynau cyflymder 20mya a gyflwynwyd yn ddiweddar, a chyllid grant i gefnogi pwysau cyflogau ar gyfer 2024/25. Mae incwm ychwanegol hefyd wedi'i ganfod yn dilyn gwerthu cerbydau, a'r balans sy'n weddill o £0.227m ar gyfer SCAPE sydd wedi'i drosglwyddo gan Awdurdodau Lleol.
- 35 Mae'r Incwm £0.362m yn fwy na'r gyllideb, a gwelir y manylion isod.

RHAGLEN GYFALAF

- 36 Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf o £5.676m ym mis Ionawr 2024, gydag £1.1m ohono'n gyllid treigl o flwyddyn ariannol 2023/24.
- 37 Oherwydd oedi parhaus, mae'r gwariant cyfalaf hyd yma yn £1.138m a'r blaenamcan ar gyfer diwedd y flwyddyn yw £4.403m.
- 38 O ystyried y llithriad cyfalaf, rhagwelir cais am gyllid treigl o £1.379m. Ceir rhagor o fanylion isod:

Enw/Disgrifiad o'r Prosiect	Cyllideb £'000	Gwirioneddol £'000	Rhagolwg £'000	Cyllid Treigl £'000
Gweinydd TGCh ac uwchraddio Offer anfon allan	827		227	591
Tyrau hyfforddi	305	36	314	
Gwella gorsafoedd	1,100	467	672	428
Gwaith cynaliadwyedd	469		470	
Gwella Cyfleusterau Hyfforddi	300			300
Peiriannau Tân	426	229	533	
Cerbydau Ysgafn	166	194	165	
Cerbydau Ysgafn Arbenigol	632	201	572	60
Offer yr Ochr Weithredol	290		290	
Offer Fflyd	50		50	
Cyllid Treigl o 2023/24				
Peiriannau Tân	960		960	
Gwaith cynaliadwyedd	150	12	150	
Cyfanswm	5,676	1,138	4,403	1,379

39 Nodir yr arian a ragwelir ar gyfer gwariant cyfalaf isod:

Cyllid	Swm £m
Benthyca	3.676
Cronfeydd Wrth Gefn Wedi'u Clustnodi	0.727
Cyfanswm	4.403

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn gysylltiedig ag amcanion llesiant hirdymor ATAGC. Mae cyllid ar gyfer y Gwasanaeth o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei phennu bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod Iunio'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r safonau a ragnodir.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau	Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus i sicrhau bod gwyradau o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu nodi a'u hysbysu'n briodol i'r Aelodau.